

Zarząd Powiatu w Lubaczowie

**RAPORT O WYNIKACH
REALIZACJI
POWIATOWEGO
PROGRAMU USUWANIA
WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST**

**według stanu na
grudzień 2018 roku**

Lubaczów 2019

Opracowano

**w Wydziale Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska w Starostwie
Powiatowym w Lubaczowie**

Redakcja

Bogdan Skibiński, Leszek Wit, Magdalena Szczygieł

Spis treści

1. Wstęp	4
1.1 Założenia Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest	4
1.2 Cele Powiatowego Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla powiatu lubaczowskiego na lata 2013-2032	5
1.3 Podstawa prawna	6
1.3.1 Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 .	7
1.3.2 Wojewódzki Program Usuwania Azbestu na lata 2009-2032	8
1.4 Zakładka tematyczna.....	9
2. Szkodliwe oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzkie	9
3. Klasyfikacja wyrobów azbestowych	10
4. Baza azbestowa	14
4.1 Portal GeoAzbest	15
5. Składowanie odpadów azbestowych	16
5.1 Składowisko odpadów azbestowych w powiecie lubaczowskim	17
6. Zinwentaryzowane wyroby azbestowe na terenie poszczególnych gmin	19
7. Wyniki realizacji programu w poszczególnych gminach powiatu lubaczowskiego.....	20
7.1 Wyniki realizacji programu w latach 2013-2017	20
7.2 Realizacja programu w 2018 roku	30
8. Działania edukacyjno-informacyjne	31
8.1 Konferencja pn. Prawidłowe gospodarowanie i bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest	31
8.2 Szkolenie pn. Bezpieczne postępowanie z materiałami zawierającymi azbest.....	32
9. Podsumowanie.....	34

1. Wstęp

1.1 Założenia Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest

Usuwanie i wymiana wyrobów zawierających azbest jest zadaniem długotrwałym ze względu na ich dużą ilość, a także wysokość potrzebnych środków finansowych. Szacuje się, że do przeprowadzenia tego procesu niezbędny będzie okres ok. 20 lat. Wymaga, więc określonej strategii postępowania.

Powiatowy Program usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być integralną częścią krajowego planu gospodarki odpadami, w tym niebezpiecznymi oraz programu ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim. Przy założeniu usuwania wyrobów azbestowych do końca 2032 r. podzielono okres 20 lat na cztery pięcioletnie podokresy:

- I okres obejmujący lata 2013 – 2017
- II okres obejmujący lata 2018 – 2022,
- III okres obejmujący lata 2023 – 2027.
- IV okres obejmujący lata 2028 - 2032

W realizacji Programu zwracać się będzie uwagę na obszary, w których azbest musi być usuwany lub unieszkodliwiany. Obszary te dotyczą:

- ograniczenia uciążliwości wyrobów użytkowanych od dawna,
- unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, których stan techniczny nie pozwala na dalsze użytkowanie,
- unieszkodliwiania odpadów azbestowych znajdujących się na drogach i placach należących do podmiotów gospodarczych i innych jednostek.

W **Programie...** przyjęto następujące założenia:

- ⇒ w Polsce około 85% azbestu znajduje się w wyrobach budowlanych,
- ⇒ usuwanie i wymiana wyrobów zawierających azbest jest działalnością remontowo – budowlaną i powinna przynieść znaczne ożywienie gospodarcze w dziedzinie budownictwa i produkcji materiałów budowlanych,
- ⇒ dla podniesienia rangi Programu oraz jego właściwego przedstawiania w mediach publicznych, duże znaczenie – również inspirujące – mieć będzie finansowanie z budżetu państwa,

- ⇒ powinien powstać rynek usług kredytowo – bankowych dla obsługi nowych klientów z atrakcyjnymi ofertami dla mniej zamożnych właścicieli obiektów budowlanych,
- ⇒ powstaną znaczne dochody z podatków i opłat z tytułu usuwania wyrobów zawierających azbest, a także składowania ich jako odpadów,
- ⇒ ze względu na planowany wzrost miejsc pracy uzasadnionym staje się postulowanie wsparcia ze środków Funduszu Pracy np. w formie dofinansowania szkoleń, refundacji opłat na rzecz ZUS i inne,
- ⇒ konieczność dostosowania się do wymagań dyrektyw Unii Europejskiej dotyczących azbestu; podejmowanie działań w celu pozyskania wsparcia z funduszy UE,
- ⇒ nadrzędne znaczenie ma ograniczenie wzrastającej ilości zachorowań i zgonów w Polsce, wywoływanych szkodliwością azbestu; potrzeba ochrony zdrowia i życia ludności zasadnym czyni skierowanie środków z funduszy ekologicznych na wsparcie Programu, według zasad obowiązujących aktualnie, a także tworzonych w przyszłości.

W opracowaniu pominięto koszty usunięcia drobnych wyrobów zawierających azbest, znajdujących się poza budownictwem, ze względu na:

- ✓ niewielką ilość tych wyrobów, w stosunku do ogólnej masy wyrobów do usunięcia,
- ✓ obligatoryjne zobowiązania właścicieli przedmiotów zawierających azbest, a także firm zajmujących się wymianą i usuwaniem zużytych wyrobów do podporządkowania się ogólnym przepisom w tym zakresie,
- ✓ przyjęcie założenia, że usunięcie zużytych, drobnych wyrobów zawierających azbest, w każdym przypadku dokonywane jest na koszt właściciela, nie wymaga więc ani dodatkowych kosztów, ani sposobów finansowania.

1.2 Cele Powiatowego Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla powiatu lubaczowskiego na lata 2013-2032

Powiatowy Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla powiatu lubaczowskiego na lata 2013 -2032 jest zgodny z dokumentami wyższego rzędu, zarówno z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 jak i Wojewódzkim Programem usuwania azbestu na lata 2009-2032.

Nadrzędnym długoterminowym celem „Programu...” jest eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców powiatu lubaczowskiego spowodowanych azbestem.

Celem Programu jest:

- spowodowanie oczyszczenia terytorium powiatu lubaczowskiego z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- spowodowanie działań zmierzających do sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i stworzenie warunków do spełnienia wymogów ochrony środowiska w określonym horyzoncie czasowym,
- stworzenie możliwości do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

Powyższe cele będą realizowane poprzez następujące zadania:

- ⇒ prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej i szkoleniowej dotyczącej tematyki azbestowej,
- ⇒ działalność informacyjno – popularyzacyjną dotyczącą bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, a także ich usuwania i oczyszczania terenu gminy z azbestu,
- ⇒ opracowanie i prowadzenie systemu informacji umożliwiającego stały i systematyczny monitoring realizacji „Programu...” przez cały 20-letni okres jego realizacji,

W programie zawarte zostały:

- ✓ ilości wyrobów oraz ich rozmieszczenie na terenie powiatu lubaczowskiego,
- ✓ przewidywaną ilość odpadów zawierających azbest koniecznych do składowania aktualnego w okresach krótkoterminowych i długoterminowych,
- ✓ propozycje działań organizacyjnych zmierzających do osiągnięcia celów Programu wraz harmonogramem, kosztami wdrażania Programu i organizacją zarządzania Programem.

1.3 Podstawa prawna

Powiatowy Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Powiatu lubaczowskiego na lata 2013-2032 został uchwalony przez Radę Powiatu w Lubaczowie dnia 28 listopada 2013 r. (Uchwała nr XXXIII/258/2013) i jest

zgodny z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 oraz Wojewódzki program usuwania azbestu na lata 2009-2032.

1.3.1 Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. W dniu 15 marca 2010 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032".

Główne cele Programu to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele Programu będą realizowane sukcesywnie aż do roku 2032, w którym zakładane jest oczyszczenie kraju z azbestu.

Szacuje się, że na terenie kraju w 2008 r. znajdowało się ok. 14,5 mln ton wyrobów zawierających azbest (w latach 2003-2008 usunięto ok. 1 mln ton). Przyjęto, iż następujące ilości odpadów zawierających azbest zostaną wycofane z użytkowania w kolejnych latach:

- 2009–2012 około 28% odpadów (4 mln ton),
- 2013–2022 około 35% odpadów (5,1 mln ton),
- 2023–2032 około 37% odpadów (5,4 mln ton).

Program tworzy nowe możliwości, m.in.:

- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
- wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu,
- pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

Ponadto Program przewiduje:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest,

- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji Programu,
- zwiększenie zaangażowania administracji samorządowej, szczególnie gmin.

1.3.2 Wojewódzki program usuwania azbestu na lata 2009-2032

Celem Wojewódzkiego programu usuwania azbestu na lata 2009-2032 jest:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania na środowisko,

Ogólnym zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest, zatem w programie ujęto:

- a) ilość wyrobów oraz ich rozmieszczenie na terenie województwa w układzie gmin i powiatów,
- b) wskazanie najbardziej newralgicznych miejsc ze względu na największą ilość występujących wyrobów zawierających azbest, a co za tym idzie największe zagrożenie zdrowia człowieka,
- c) przewidywaną ilość odpadów azbestowych do składowania oraz konieczną pojemność składowisk w celu unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest
- d) propozycje działań organizacyjnych i inwestycyjnych zmierzających do osiągnięcia celów Programu wraz z harmonogramem ich wdrażania,
- e) oszacowanie kosztów oraz analiza możliwości pozyskania środków finansowych na realizację programu.

1.4 Zakładka tematyczna

Zakładka znajduje się na stronie: www.lubaczow.powiat.pl/azbest/ i zawiera następujące informacje o tematyce azbestowej:

- ✓ informacje o azbestie;
- ✓ akty prawne dotyczące azbestu;
- ✓ Powiatowy Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Lubaczowskiego na lata 2013-2032;
- ✓ Raport o wynikach realizacji Powiatowego Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest za 2017;
- ✓ Raport o wynikach realizacji Powiatowego Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest za 2016 rok;
- ✓ Raport o wynikach realizacji Powiatowego Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest za 2015 rok;
- ✓ Raport o wynikach realizacji Powiatowego Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest za lata 2013-2014 ;
- ✓ Wydarzenia dotyczące azbestu;
- ✓ Wydawnictwa związane z azbestem;
- ✓ Źródła dofinansowania usuwania azbestu;
- ✓ Baza azbestowa – istota funkcjonowania.

2. Szkodliwe oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzkie

Zagrożenie dla zdrowia mieszkańców wynika z nagromadzenia na obszarze całego kraju różnego typu materiałów zawierających azbest, w tym stosunkowo duże ilości najbardziej groźnego dla zdrowia – azbestu niebieskiego. Odpady azbestowo – cementowe stanowiące niegdyś bardzo cenny surowiec wykorzystywany szeroko przez mieszkańców stanowią obecnie istotne źródło emisji pyłu. Odpady te zastosowane do utwardzania podwórek, podjazdów, dróg uległy zużyciu i degradacji pod wpływem warunków atmosferycznych, co jest przyczyną uwalniania się włókien azbestu do powietrza atmosferycznego. Obecność azbestu stwierdzono również w wodzie, napojach i pokarmach, jednak jak donosi Raport Państwowego Zakładu Higieny z dn. 30.06.2000r. nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest spożyty w wodzie jest szkodliwy dla zdrowia. Dlatego zastępowanie rur

azbestowo – cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe.

Wszystkie gatunki azbestu są rakotwórcze dla ludzi w przypadku gdy jest on wdychany. Okres utajony choroby nowotworowej wywołanej wdychaniem azbestu wynosi 15 – 20 lat. Włókna nie są widoczne w mikroskopie optycznym, gdyż mają zwykle średnice mniejsze od długości fali światła widzialnego. Od rodzaju włókien zależy bezpośrednio jego toksyczność. Większe włókna w większości zatrzymują się w górnych drogach oddechowych skąd są usuwane przez rzęski, włókna bardzo drobne są usuwane przez system odpornościowy. Najbardziej niebezpieczne są włókna długie ($>5\mu\text{m}$), ale cienkie ($<3\mu\text{m}$), przenikają one do dolnych dróg oddechowych, wbijają się w płuca gdzie pozostają i w wyniku wieloletniego drażnienia komórek wywołują choroby. Trwałość oraz zdolność gromadzenia się w płucach włókien azbestowych powoduje ciężkie formy chorób płuc oraz opłucnej i otrzewnej.

Najbardziej narażeni na choroby wywoływane pracą z azbestem są pracownicy: stoczni, przemysłu chemicznego, tytoniowego, tekstylnego oraz zatrudnieni w kopalni azbestu, w budownictwie i przy produkcji materiałów ogniotrwałych. Zanieczyszczenie powodujące choroby zawodowe, spotykane w przemyśle i przy pracach z azbestem, to kilkaset tysięcy włókien w 1 m^3 powietrza.

Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób: pylicy azbestowej, raka płuc, międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej. Jest ona także przyczyną zmian opłucnej w postaci zgrubień lub zwapnień. Ryzyko wystąpienia tych schorzeń związane jest ściśle z dawką pyłu, rodzajem azbestu i jest ono różne dla różnych technologii przetwórstwa.

3. Klasyfikacja wyrobów azbestowych

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościowa wyrobu.

Klasa I - wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 definiowane jako „miękkie” (słabo spoiwiste) zawierające powyżej 20% azbestu i małą ilość lepiszcza. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien

azbestu do otoczenia stwarzając poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu takie jak, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe oraz materiały i wykładziny cierne.

Klasa II - wyroby o gęstości objętościowej większej niż 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde” zawierające poniżej 20% azbestu. Włókna azbestowe w tych wyrobach są mocno związane i nawet w przypadku mechanicznego uszkodzenia materiału w stosunkowo niewielkiej ilości przedostają się do otoczenia. Wyroby „twarde” są odporne na destrukcje, a duże niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska i zagrożenia zdrowia ludzkiego występuje przy ich obróbce mechanicznej (ciecie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Do tej klasy wyrobów zaliczane są między innymi: powszechnie stosowane płyty azbestowo – cementowe faliste, płyty „karo” oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym. W znacznie mniejszych ilościach stosowane były inne wyroby azbestowo – cementowe, w postaci rur służących do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych czy kominów i zsyków.

Tabela 1. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest z podziałem na klasy

Charakterystyka	Właściwości	Rodzaj wyrobu i zastosowanie
KLASA I		
Obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m ³ , definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu	Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia.	Masy azbestowo – natryskowe: izolacja ognioochronna konstrukcji stalowych przegród budowlanych, izolacja akustyczna obiektów użyteczności publicznej.
		Sznury: piece przemysłowe wraz z kanałami spalin, nagrzewnice, rekuperatory, kominy przemysłowe
		Tektura azbestowa: izolacja termiczna i uszczelnienia w instalacjach przemysłowych, aparaturze kontrolno – pomiarowej i laboratoryjnej
		Płyty azbestowo – kauczukowe: uszczelnianie urządzeń przemysłowych pracujących w środowisku agresywnym

Charakterystyka	Właściwości	Rodzaj wyrobu i zastosowanie
KLASA I		
<p>Obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m³, definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu</p>	<p>Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia.</p>	<p>Masy azbestowo – natryskowe: izolacja ognioochronna konstrukcji stalowych przegród budowlanych, izolacja akustyczna obiektów użyteczności publicznej.</p>
		<p>Sznury: piece przemysłowe wraz z kanałami spalin, nagrzewnice, rekuperatory, kominy przemysłowe</p>
		<p>Tektura azbestowa: izolacja termiczna i uszczelnienia w instalacjach przemysłowych, aparaturze kontrolno – pomiarowej i laboratoryjnej</p>
		<p>Płyty azbestowo – kauczukowe: uszczelnianie urządzeń przemysłowych pracujących w środowisku agresywnym</p>
		<p>Wyroby tekstylne z azbestu (koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury, rękawice i tkaniny azbestowe): ochrona pracowników</p>
		<p>Masa lub tektura azbestowa: drobne urządzenia w gospodarstwach domowych, np. żelazka, płytki kuchenne, piece akumulacyjne</p>
		<p>Materiały i wykładziny cierne zawierające azbest: hamulce i sprzęgła</p>
		<p>Masy ogniodporne zawierające azbest: piece przemysłowe wraz z kanałami spalin</p>

KLASA II

<p>Obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu.</p>	<p>W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I.</p> <p>Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych.</p>	<p>Płyty azbestowo – cementowe faliste i gąsiory: pokrycia dachowe, balkony</p>
		<p>Płyty azbestowo – cementowe płaskie prasowane: ściany osłonowe, ściany działowe, elewacje zewnętrzne, osłona ścian przewodów windowych, szybów wentylacyjnych i instalacyjnych, chłodnie kominowe, chłodnie wentylatorowe</p>
		<p>Płyty azbestowo – cementowe płaskie „karo”: pokrycia dachowe, elewacje zewnętrzne</p>
		<p>Płyty azbestowo – cementowe suchoformowane „kolorys”, „acekol” i inne: elewacje zewnętrzne, osłony kanałów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, ściany działowe</p>
		<p>Rury azbestowo – cementowe (bezcisnieniowe i ciśnieniowe): przewody kanalizacyjne i wodociągowe, rynny spustowe na śmieci, przewody kominowe</p>
		<p>Otuliny azbestowo – cementowe: izolacja urządzeń ciepłowniczych i innych przemysłowych</p>
		<p>Kształtki azbestowo – cementowe budowlane: przewody wentylacyjne, podokienniki, osłony rurociągów ciepłowniczych, osłony kanałów spalinowych i wentylacyjnych</p>
		<p>Kształtki azbestowo – cementowe elektroizolacyjne: przegrody izolacyjne w aparatach i urządzeniach elektrycznych</p>
<p>Płytki PCV: podłogi w blokach mieszkalnych</p>		

Właściwości azbestu zdecydowały o jego szerokim zastosowaniu w gospodarce i przemyśle. Najwięcej wyrobów zawierających azbest znalazło zastosowanie w budownictwie. Na podstawie danych z 2000r. ocenia się, że w obiektach budowlanych w Polsce jest ok. 15,4 mln Mg wyrobów zawierających azbest, z czego prawie 14,9 mln Mg to płyty azbestowo – cementowe faliste i płaskie, a 600 tys. Mg to rury azbestowo – cementowe w budownictwie ziemnym i mieszkaniowo – gospodarczym oraz w różnych instalacjach przemysłowych.

Produkcja płyt azbestowo – cementowych w Polsce została zakazana *Ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z 1997 r. i Nr 156 z 1998 r.)*. Zgodnie z ustawą w Polsce z dniem 28 września 1998 r. została całkowicie zakończona produkcja płyt azbestowo – cementowych, a wcześniej innych wyrobów zawierających azbest. Natomiast po 28 marca 1999 r. obowiązuje zakaz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest. Wyjątek stanowią wyroby z zawartością azbestu, które nie posiadają jeszcze swoich zamienników ze względu na ekstremalne warunki pracy. Wykaz takich wyrobów zawarty jest w rozporządzeniach ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzania na polski obszar celny. Dotyczy to azbestu włóknistego sprowadzanego do diafragmy do elektrolizy przeponowej przy produkcji chloru i wyrobów azbestowo – kauczukowych.

4. Baza azbestowa

Baza azbestowa (www.bazaazbestowa.gov.pl) to narzędzie informatyczne do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, dostępne dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Wprowadzanie i aktualizowanie danych w Bazie Azbestowej jest obowiązkiem każdego wójta, burmistrza i prezydenta miasta, a także marszałka województwa.

Dane wprowadzane do Bazy Azbestowej pochodzą od właścicieli i użytkowników nieruchomości, na których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Aktualne dane z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest są podstawą do ubiegania się o środki finansowe na usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Wypełniony formularz "Informacji o wyrobach zawierających azbest" należy złożyć do Urzędu Gminy (osoby fizyczne) lub Urzędu Marszałkowskiego (osoby prawne).

Na stronie Bazy Azbestowej znajdują się również informacje dla wszystkich zainteresowanych tematyką bezpiecznego wycofywania z użytkowania wyrobów azbestowych:

- baza firm zajmujących się usuwaniem wyrobów azbestowych czyli tzw. eternitu,
- lista składowisk odpadów azbestowych,
- wykaz lokalnych i regionalnych programów usuwania azbestu,
- a także dane statystyczne oraz wykres aktywności gmin.

4.1 Portal GeoAzbest

GeoAzbest - Elektroniczny System Informacji Przestrzennej (ESIP) do monitorowania procesu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

GeoAzbest integruje dane z Bazy Azbestowej (BA) z danymi przestrzennymi. Celem działania Systemu Informacji Przestrzennej jest przetwarzanie danych, w których zawarte są informacje przestrzenne oraz towarzyszące im informacje opisowe o lokalizacjach użytkowania wyrobów zawierających azbest bądź składowania odpadów azbestowych.

System Informacji Przestrzennej umożliwia:

- gromadzenie usystematyzowanego zbioru danych na wybranych poziomach szczegółowości,
- obiektywną i kompleksową weryfikację przeprowadzonej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest,
- usprawnienie procesu podejmowania decyzji w oparciu o analizy opracowane na bazie precyzyjnych map cyfrowych i aktualnych danych,
- zwiększenie efektywności zarządzania procesem realizacji "Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032".

Rozmieszczenie wyrobów azbestowych na terenie kraju w odniesieniu do poszczególnych województw i powiatów

Rozmieszczenie wyrobów azbestowych na terenie województw w odniesieniu do poszczególnych gmin

Ilość wyrobów zawierających azbest w odniesieniu do jednostek podstawowych

5. Składowanie odpadów azbestowych

Główną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych na terenie Polski jest ich składowanie. Przyjęto założenie składowania płyt pakowanych szczelnie w workach foliowych, a także w pakietach z tkaniny syntetycznej oraz odpadów w postaci kawałkowej w workach z tkaniny syntetycznej (tzw. big bag). Odpady mogą być deponowane jedynie na składowiskach odpadów niebezpiecznych przeznaczonych wyłącznie do składowania odpadów azbestowych, na wydzielonych częściach składowisk odpadów niebezpiecznych oraz na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne pod warunkiem, że spełnione zostaną warunki techniczne dotyczące bezpiecznego składowania odpadów azbestowych.

Kwaterna do składowania wyłącznie odpadów niebezpiecznych powinna zostać wybudowana jako specjalnie wykonane zagłębienie terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się. Zagłębienie powinno zostać ukształtowane w formie trójkąta z podziałem na odpowiednią ilość kwater wydzielonych ścianami działowymi z gruntu rodzimego. Głębokość kwater powinna sięgać od 6 – 10 m. Głębokość składowania od 4 – 8 m. Nachylenie skarp składowiska powinno być wykonane w stosunku 1:1,5, zaś nachylenie skarp ziemnych ścian działowych w stosunku 1:1. W celu zabezpieczenia przed emisją pyłów powierzchnie każdej kolejnej warstwy odpadów przykrywa się folią lub warstwą gruntu. Po zakończeniu eksploatacji składowiska (na poziomie 2 m poniżej terenu otoczenia) należy wypełnić je ziemią do poziomu terenu. Wokół składowiska powinny zostać wykonane rowy

opaskowe. Eksploatacja kolejnych kwater powinna następować metodą kroczącą, tzn. zamknięcie pierwszej kwatery powoduje rozpoczęcie eksploatacji drugiej. Dynamika składowania odpadów jest zmienna i zależna od uwarunkowań techniczno – ekonomicznych.

Na składowiskach zlokalizowanych w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu z zabezpieczonymi ścianami bocznymi mogą być składowane odpady azbestowe o kodach

Zgodnie z §1 ust. 2 *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1 858)*, przepisów tego rozporządzenia nie stosuje się do składowisk, na których składowane są odpady 17 06 01* i 17 06 05*. W związku z powyższym badanie wpływu składowiska na otoczenie wyznacza się w oparciu o prowadzenie monitoringu emisji zanieczyszczeń atmosferycznych w zakresie emisji charakterystycznych, tj. prowadzenie okresowych pomiarów ilości włókien azbestowych z powierzchni składowiska.

Na mocy ustaleń z negocjacji akcesyjnych istniejące składowiska, które nie spełniają wymagań Dyrektywy Rady 1999/31/WE *w sprawie składowania odpadów*, powinny być zmodernizowane najpóźniej do 1 lipca 2012 roku. Nowe składowiska odpadów azbestowych powinny spełniać wymagania konstrukcyjne dyrektywy z chwilą ich zakładania.

5.1 Składowisko odpadów azbestowych w powiecie lubaczowskim

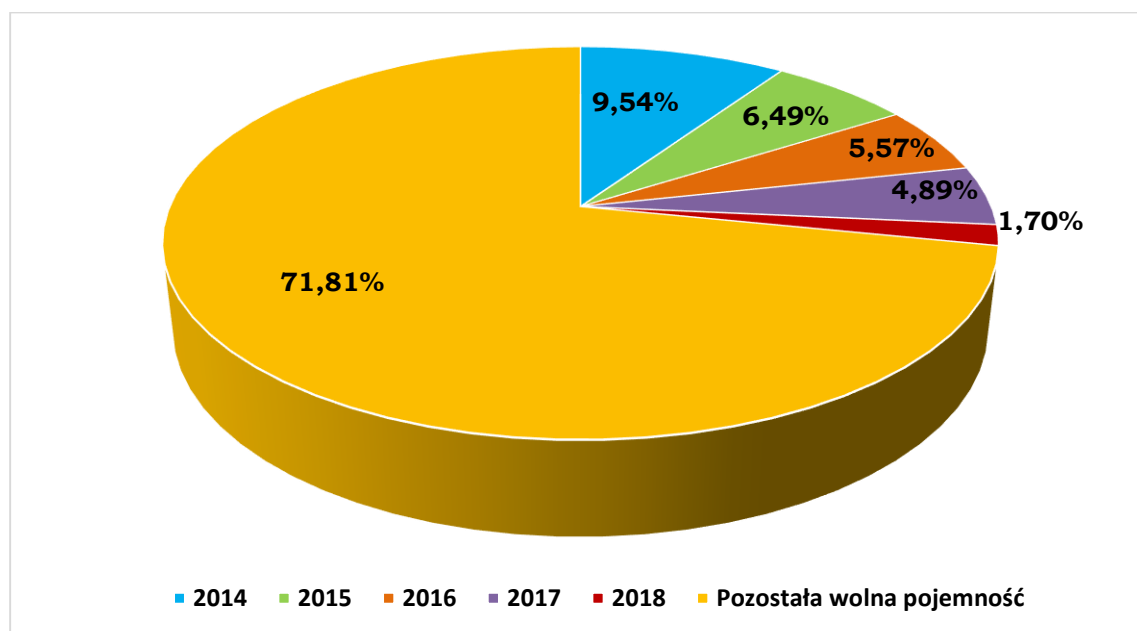
Na terenie powiatu lubaczowskiego od 2013 roku funkcjonuje składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na którym są składowane odpady azbestowe. Zarządcą składowiska jest Zakład Usług komunalnych i Rolniczych Sp. z o. o. ul Rynek 1, 37-630 Oleszyce w miejscowości Futory na działkach o nr ewid. 780/6, 2540/2, 2540/3 obręb Futory oraz działka o nr ewid. 1142/4 obręb Oleszyce Lubomierz.

W 2018 r. przyjęto **4,88 Mg** odpadów o kodzie 17 06 01* (materiały izolacyjne zawierające azbest) oraz **63,13 Mg** odpadów o kodzie 17 06 05* (materiały konstrukcyjne zawierające azbest).

Obecnie na składowisku zgromadzonych jest 1128,92 Mg wyrobów azbestowych, co stanowi 28,19 % całkowitej pojemności kwatery azbestowej.

Tabela 2. Ilość odpadów azbestowych w Mg przyjętych do kwatery azbestowej w latach 2014 – 2018.

Lp.	Rok przyjęcia azbestu	Ilość azbestu przekazanego na składowisko [Mg]
1.	2014	381,97
2.	2015	260,00
3.	2016	223,24
4.	2017	195,70
5.	2018	68,01
RAZEM		1128,92

Wykres 1. Procentowe zestawienie przyjętego azbestu do kwatery azbestowej w latach 2014 – 2018.

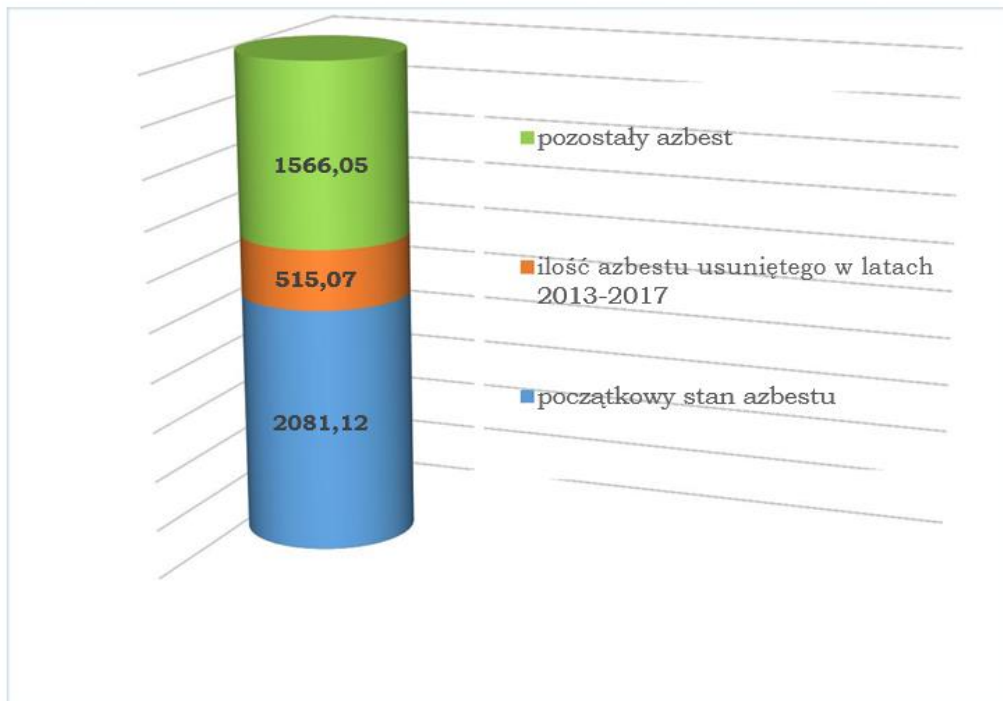
6. Zinventaryzowane wyroby azbestowe na terenie poszczególnych gmin

Tabela 3. Zestawienie zinventaryzowanych ilości wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu lubaczowskiego w układzie gminnym – stan po wykonanej inwentaryzacji

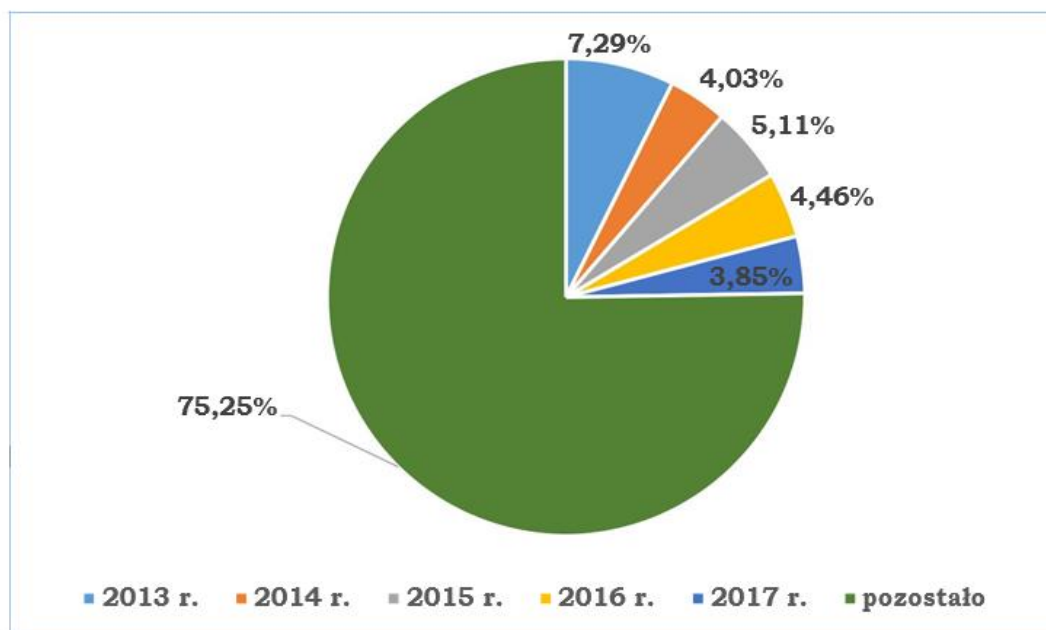
Lp.	Gmina	Ilość wyrobów azbestowych [Mg]	Rok inwentaryzacji	Wskaźnik nagromadzenia wyrobów azbestowych [Mg/km ²]	Nr Uchwały
1.	Lubaczów	2 081,12	2012 r.	10,25	Uchwała Nr XXVII/265/2012 z dnia 30.11.2012 r.
2.	Miejska Lubaczów	410,60	2015 r.	15,79	Uchwała Nr 84/XII/2015 z dnia 9 września 2015 r.
3.	Stary Dzików	1 867,52	2012 r.	11,97	Uchwała Nr 148/XXIII/2012 z dnia 28.11.2012 r.
4.	Wielkie Oczy	1 463,03	2013 r.	10,02	Uchwała Nr XXXI/54/2013 z dnia 5.12.2013 r.
5.	Oleszyce	1 412,03	2013 r.	9,29	Uchwała Nr XXXIX/222/13 z dnia 25.01.2013 r.
6.	Cieszanów	1 194,48	2014 r.	5,45	Uchwała Nr II/16/2014 z dnia 19.12.2014 r.
7.	Horyniec-Zdrój	1 223,05	2013 r.	6,02	Uchwała Nr 175/XXIX/2013 z dnia 28.02.2013 r.
8.	Narol	2 506,50	2013 r.	12,35	Uchwała Nr 230/XXVI/2013 z dnia 28 stycznia 2013 r.
Powiat lubaczowski		12 158,33	-	9,29	

7. Wyniki realizacji programu w poszczególnych gminach powiatu lubaczowskiego

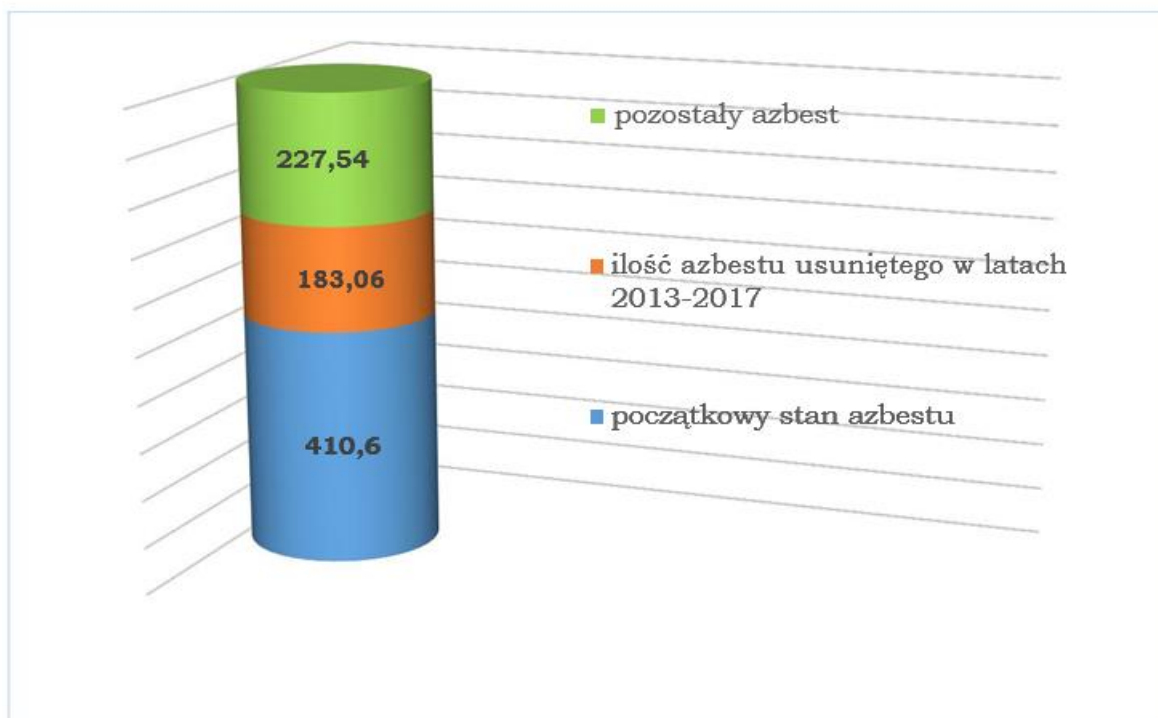
7.1 Wyniki realizacji programu w latach 2013-2017

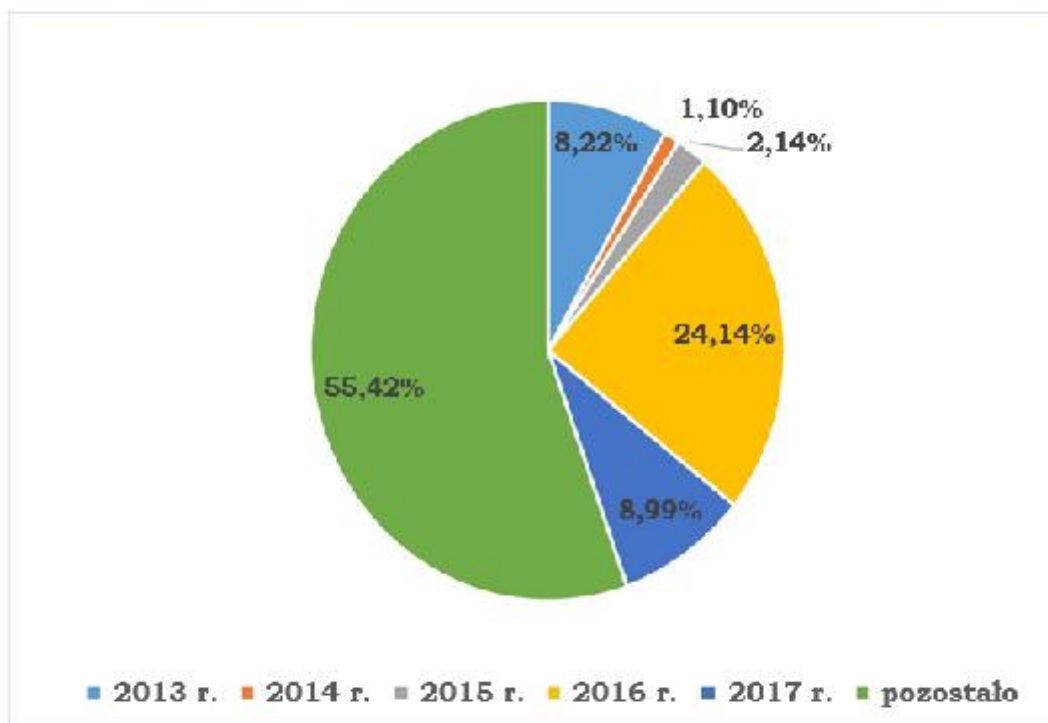
Wykres 2. Stan realizacji usuwania azbestu w latach 2013 – 2017 w [Mg] na terenie gminy Lubaczów

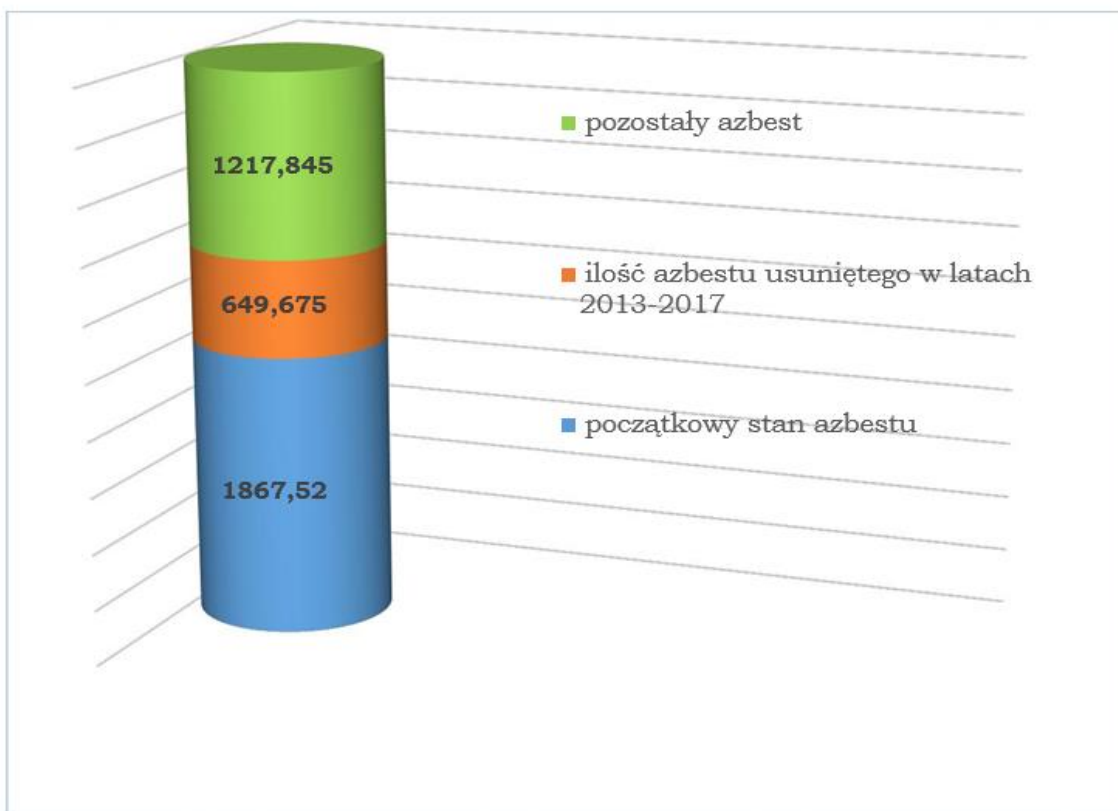
Wykres 3. Procentowe zestawienie usuniętych wyrobów azbestowych w latach 2013-2017 – gmina Lubaczów

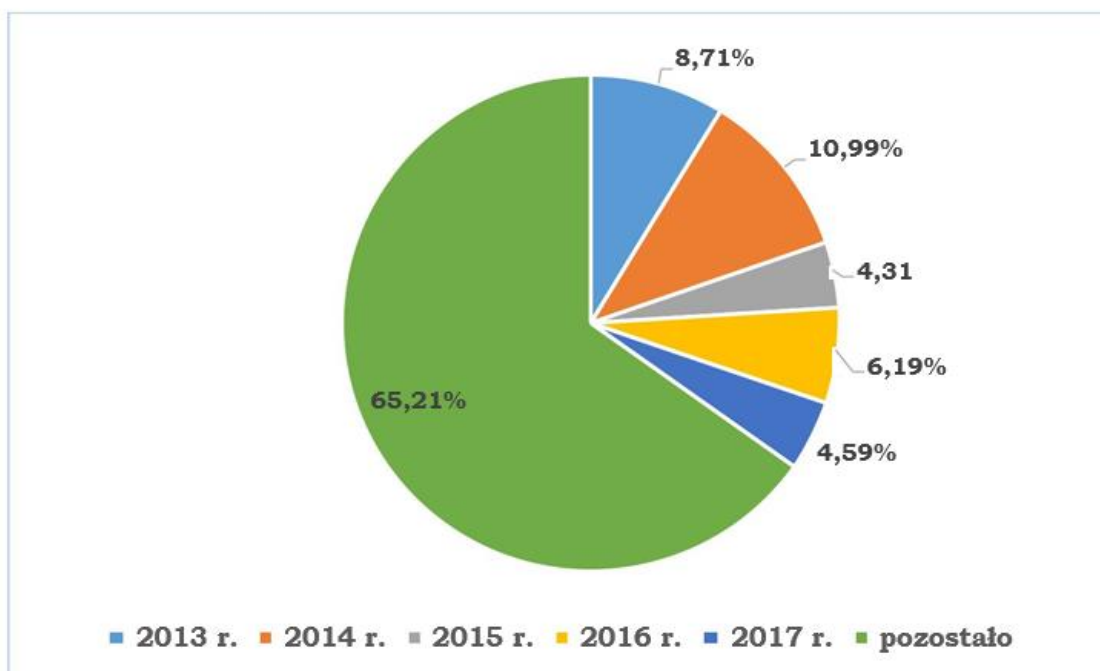
Wykres 4. Stan realizacji usuwania azbestu w latach 2013 – 2017 w [Mg] na terenie gminy Miejskiej Lubaczów

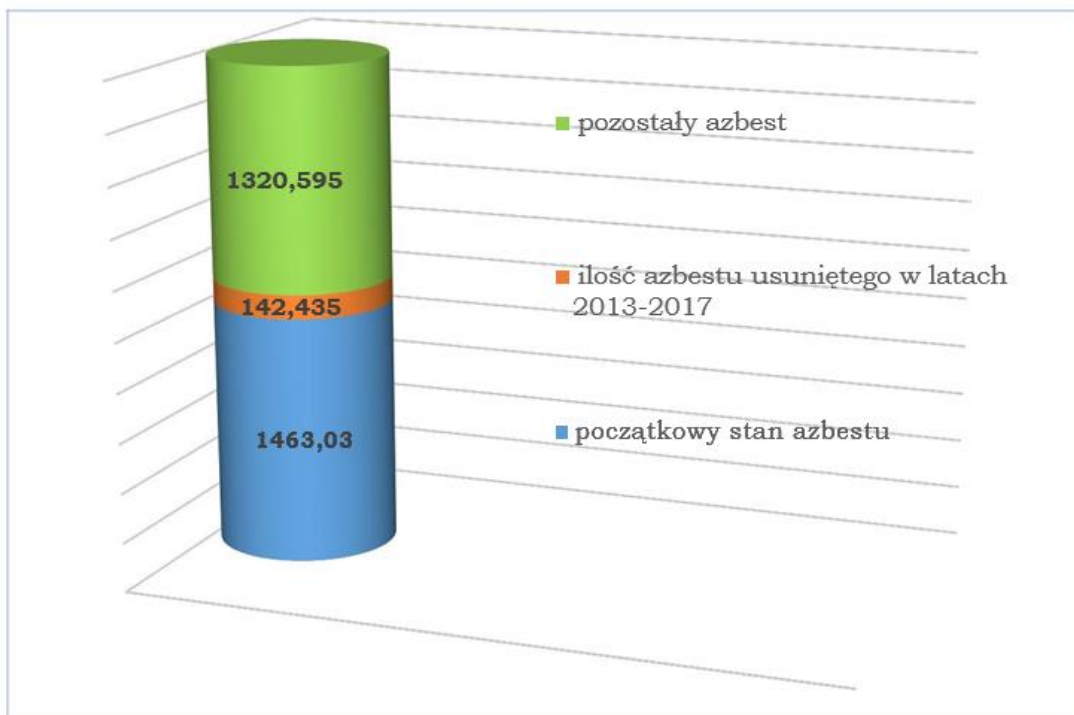
Wykres 5. Procentowe zestawienie usuniętych wyrobów azbestowych w latach 2013-2017 – gmina Miejska Lubaczów

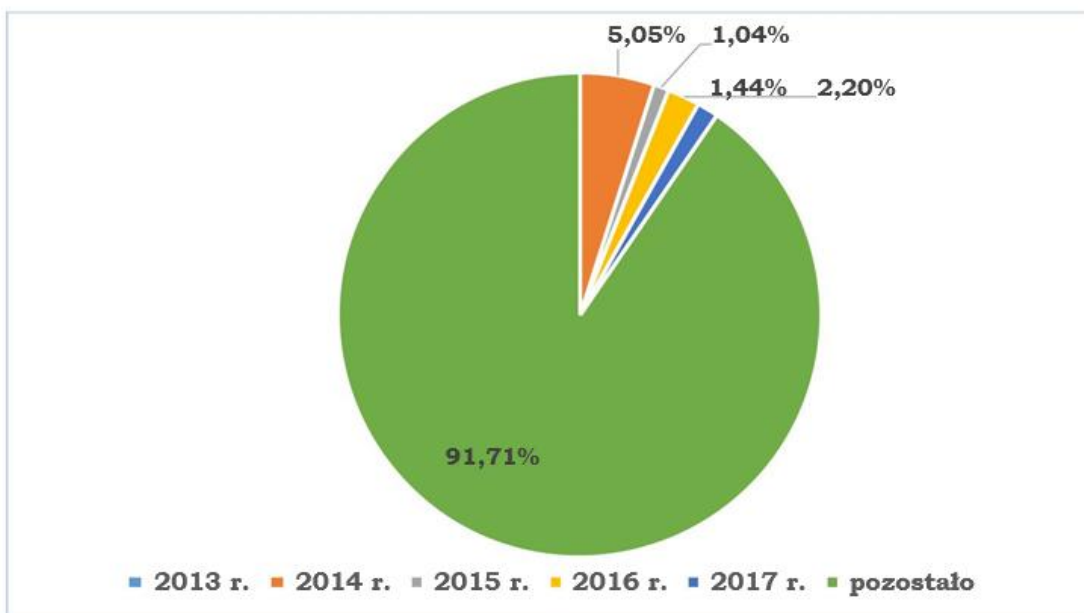
Wykres 6. Stan realizacji usuwania azbestu w latach 2013-2017 w [Mg] na terenie gminy Stary Dzików

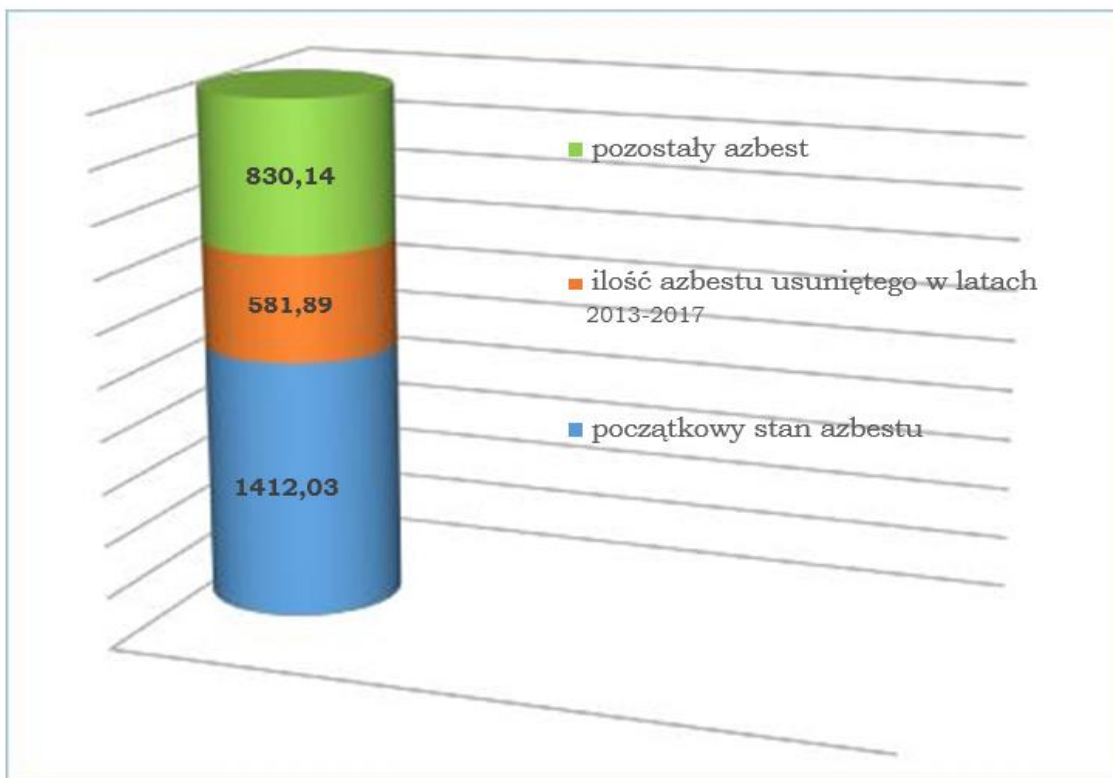
Wykres 7. Procentowe zestawienie usuniętych wyrobów azbestowych w latach 2013-2017 – gmina Stary Dzików

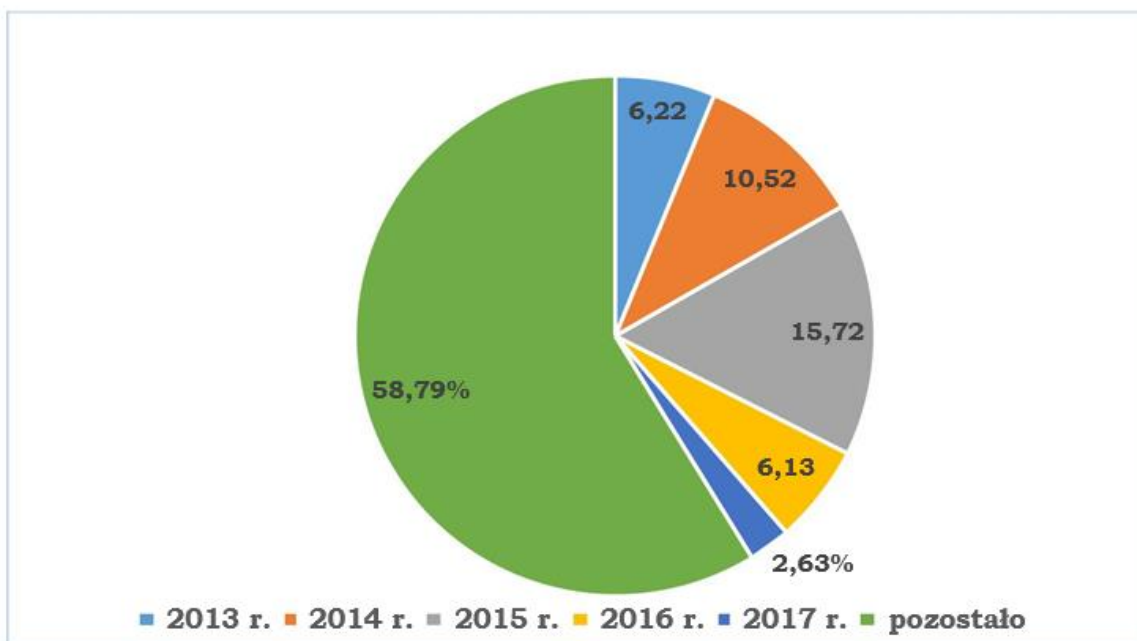
Wykres 8. Stan realizacji usuwania azbestu w latach 2013-2017 w [Mg] na terenie gminy Wielkie Oczy

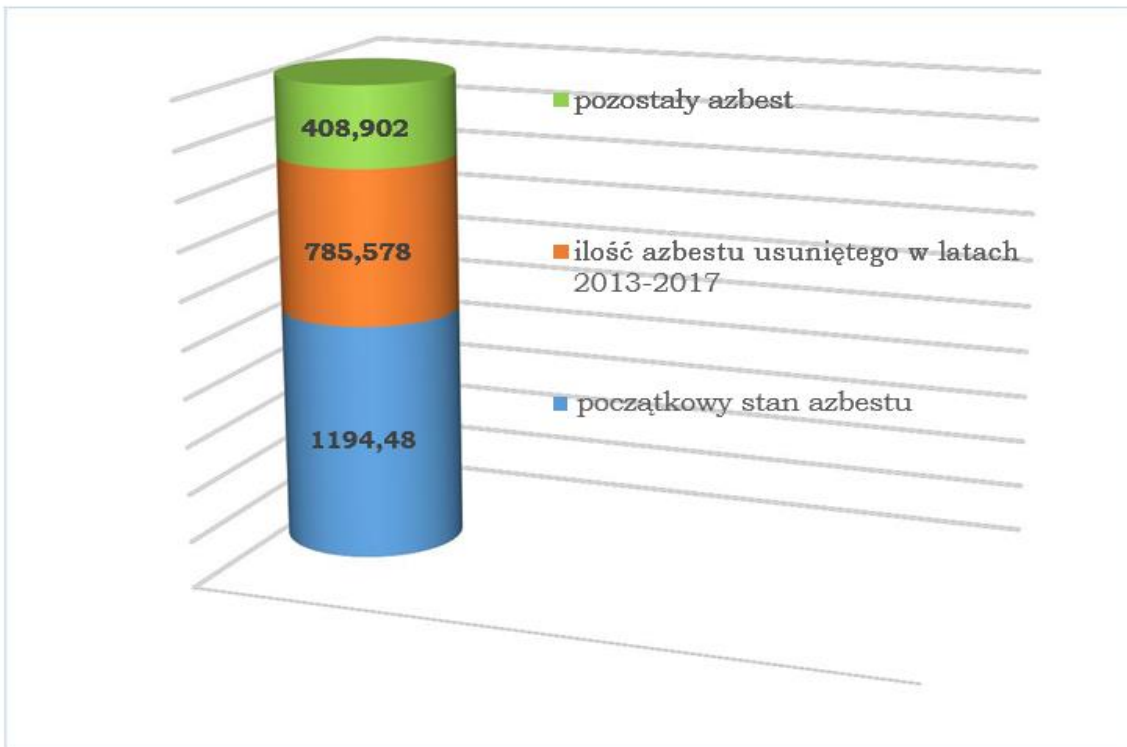
Wykres 9. Procentowe zestawienie usuniętych wyrobów azbestowych w latach 2013-2017 – gmina Wielkie Oczy

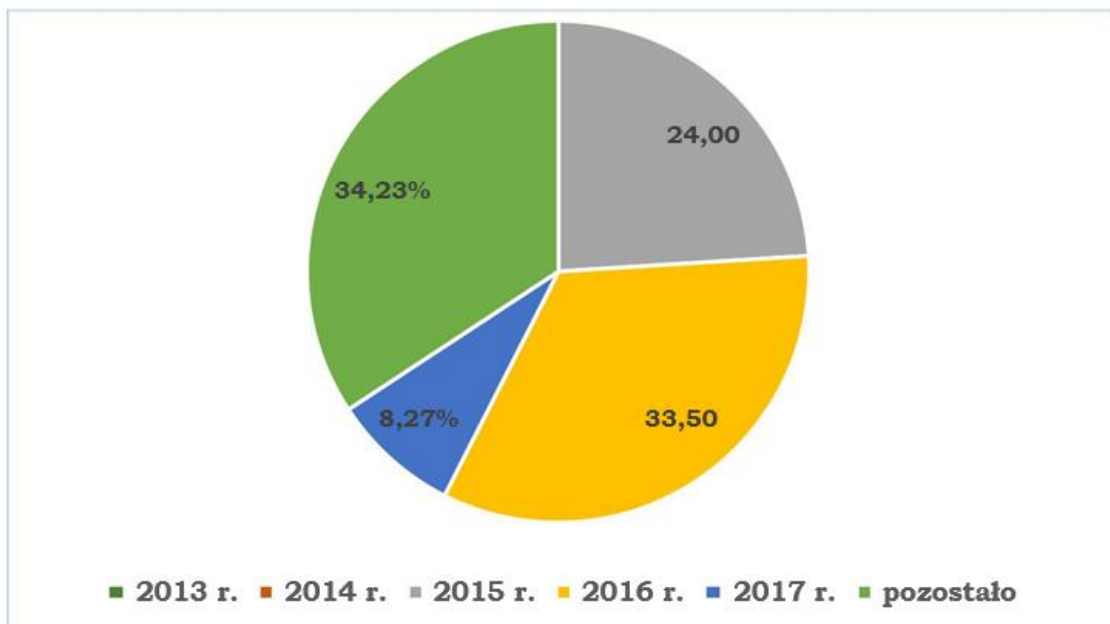
Wykres 10. Stan realizacji usuwania azbestu w latach 2013-2017 w [Mg] na terenie gminy Oleszyce

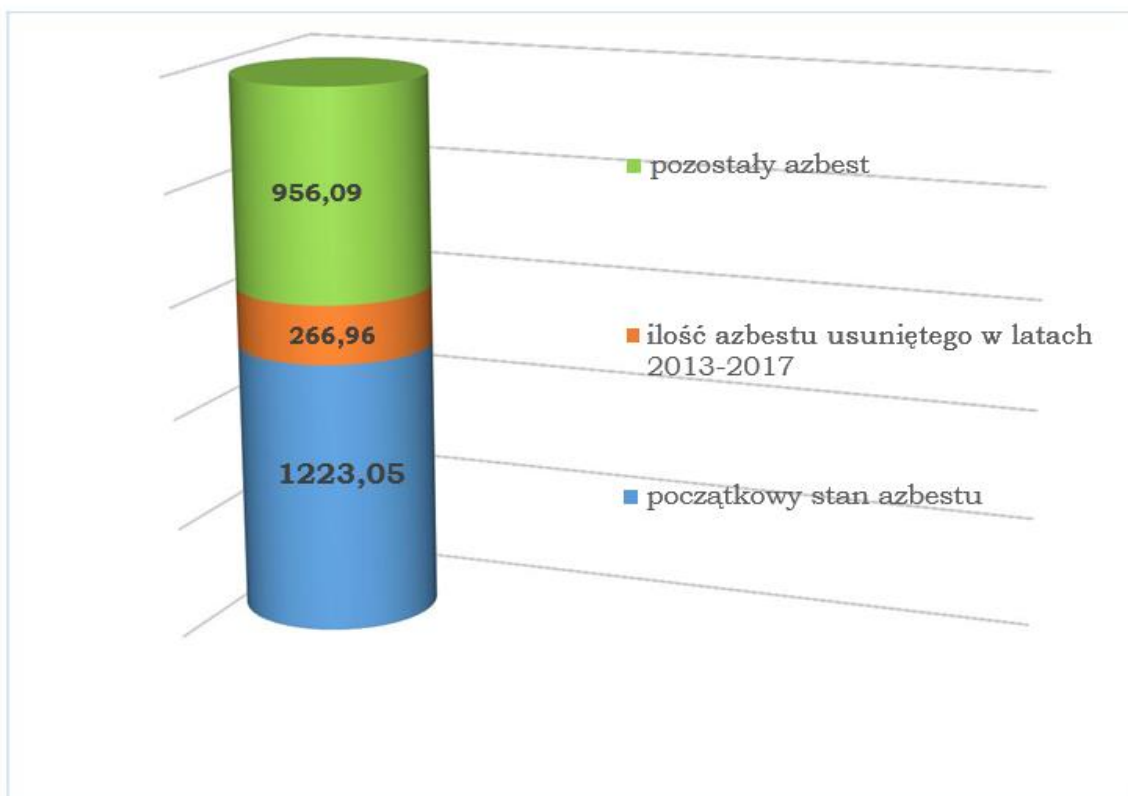
Wykres 11. Procentowe zestawienie usuniętych wyrobów azbestowych w latach 2013-2017 – gmina Oleszyce

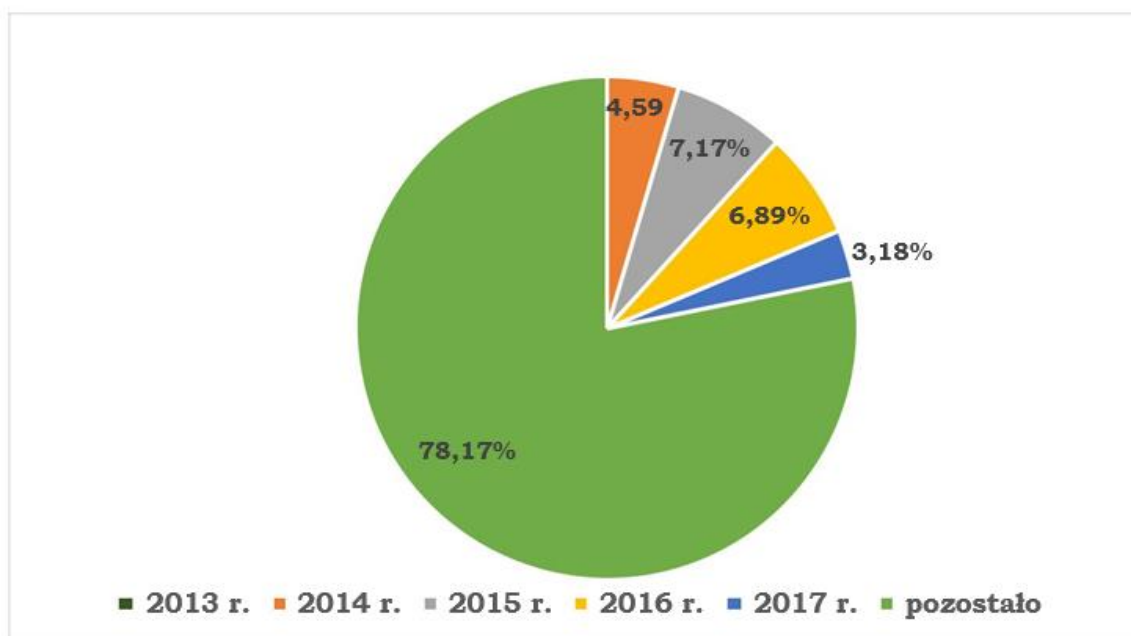
Wykres 12. Stan realizacji usuwania azbestu w latach 2013-2017 w [Mg] na terenie gminy Cieszanów

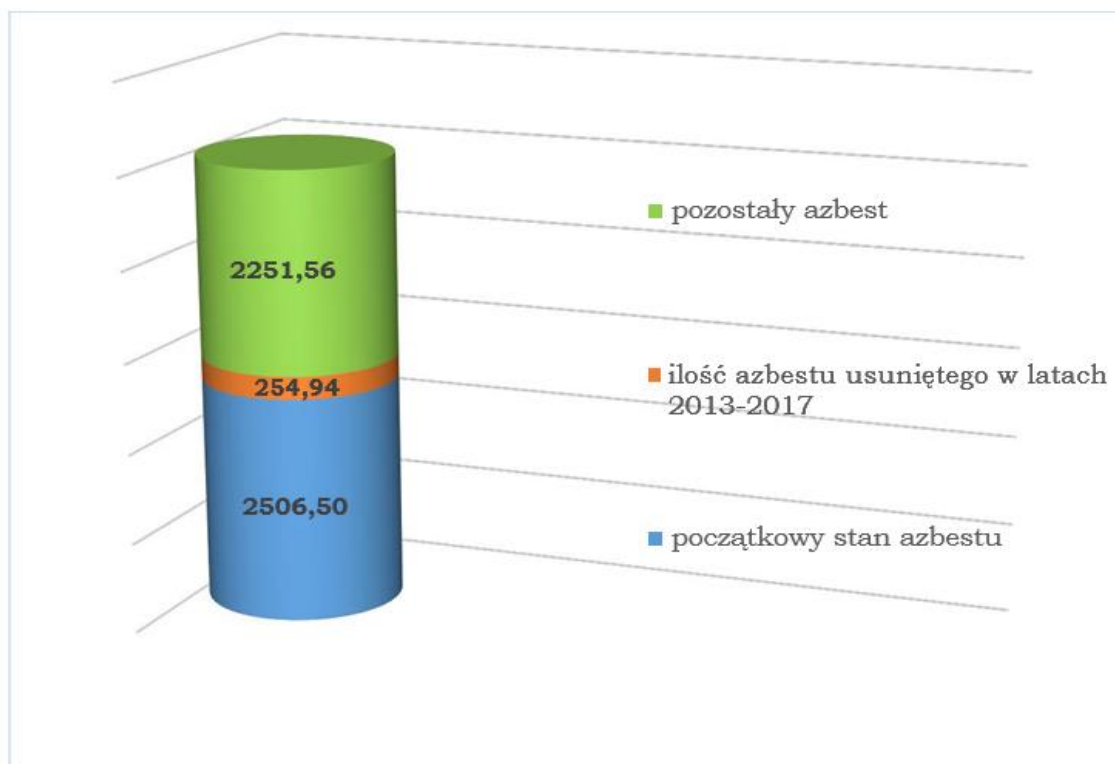
Wykres 13. Procentowe zestawienie usuniętych wyrobów azbestowych w latach 2013-2017 – gmina Cieszanów

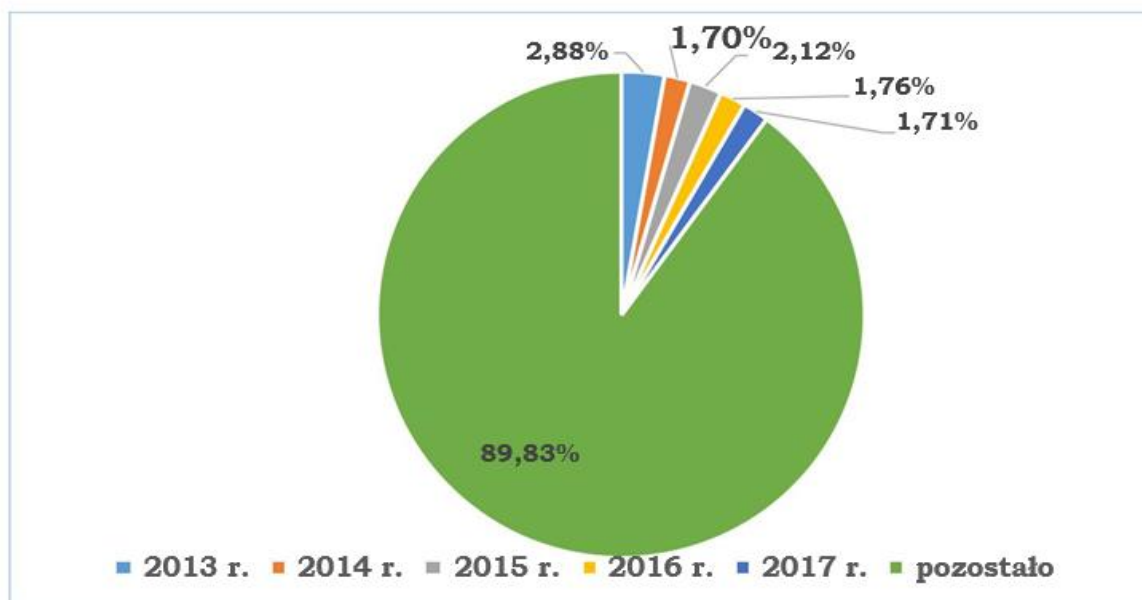
Wykres 14. Stan realizacji usuwania azbestu w latach 2013-2017 w [Mg] na terenie gminy Horyniec-Zdrój

Wykres 15. Procentowe zestawienie usuniętych wyrobów azbestowych w latach 2013-2017 – gmina Horyniec-Zdrój

Wykres 16. Stan realizacji usuwania azbestu w latach 2013-2017 w [Mg] na terenie gminy Narol

Wykres 17. Procentowe zestawienie usuniętych wyrobów azbestowych w latach 2013-2017 – gmina Narol

Tabela 4. Zestawienie stanu wyrobów azbestowych po przeprowadzonej inwentaryzacji wraz z ilością usuniętego azbestu w latach 2013-2018 oraz ilością azbestu pozostałego do usunięcia w poszczególnych miejscowościach na terenie gmin powiatu lubaczowskiego

Lp .	Nazwa Gminy	Nazwa miejscowości	Ilość zinwentaryzowanego azbestu w [Mg]	Ilość azbestu pozostałego do usunięcia według stanu na grudzień 2018
1.	LUBACZÓW	Antoniki	40,72	24,420
		Bałaje, Mokrzyca	45,67	24,070
		Basznia Dolna	174,65	129,250
		Basznia Górna	94,45	76,930
		Borowa Góra	55,74	40,790
		Budomierz	65,18	57,930
		Dąbrowa	77,09	49,790
		Dąbków	51,03	24,220
		Hurcze	20,57	17,030
		Huta Kryształowa	81,35	78,550
		Karolówka	22,19	6,490
		Krowica Hołodowska	204,83	169,030
		Krowica Lasowa	70,15	70,150
		Krowica Sama	181,78	161,130
		Lisie Jamy	165,24	98,120
		Młodów	103,18	79,390
		Opaka	152,64	98,460
		Piastowo	23,02	20,620
		Podlesie	29,87	21,620
		Szczutków	58,22	21,435
		Tymce	42,41	40,130
Wólka Krowicka	175,22	162,220		
Załuże	145,92	94,275		
	RAZEM	2 081,12	1 566,050	
2.	MIEJSKA LUBACZÓW	RAZEM	410,60	227,54
3.	STARY DZIKÓW	Stary Dzików	513,54	330,475
		Nowy Dzików	235,86	176,320
		Moszczanica	236,54	111,140
		Cewków	625,59	441,160
		Ułazów	255,99	158,750
	RAZEM	1 867,52	1 217,845	

4.	WIELKIE OCZY	Bihale	111,37	94,300		
		Kobylnica Ruska	141,90	127,975		
		Kobylnica Wołoska	201,90	176,000		
		Łukawiec	453,47	417,150		
		Majdan Lipowiecki	68,69	59,930		
		Potok Jaworowski	48,95	48,950		
		Skolin	128,81	104,160		
		Wielkie Oczy	189,20	175,710		
		Wólka Żmijowska	18,53	18,530		
		Żmijowiska	100,21	97,890		
		RAZEM	1 463,03	1 320,595		
		5.	OLESZYCE	Borchów	43,78	36,27
				Futory	122,76	88,27
Lubomierz	67,77			0		
Nowa Grobla	108,35			94,08		
Oleszyce	190,68			52,82		
Stare Oleszyce	205,21			84,12		
Stare Sioło	223,20			187,23		
Sucha Wola	167,19			69,81		
Zalesie	283,09			217,07		
RAZEM	1 412,03			830,14		
6.	CIESZANÓW	Chotylub	78,00	56,050		
		Cieszanów	88,21	1,360		
		Dachnów	181,98	25,650		
		Folwarki	46,66	31,040		
		Gorajec	107,49	0		
		Kowalówka	42,13	21,160		
		Niemstów	126,73	27,600		
		Nowe Sioło	169,38	12,435		
		Nowy Lubliniec	156,78	131,940		
		Stary Lubliniec	178,00	100,177		
		Żuków	19,12	1,490		
		RAZEM	1 194,48	408,902		
HORYNIEC- ZDRÓJ	Dziwięcierz	100,27	96,080			
	Horyniec-Zdrój	323,09	213,185			
	Krzywe	14,96	10,760			
	Monasterz	53,68	53,680			
	Niwki Horynieckie	102,13	102,130			
	Nowe Brusno	71,56	44,120			

7.		Nowiny Horynieckie	22,88	22,880
		Podemszczyzna - Puchacze	114,22	101,750
		Polanka Horyniecka	28,66	15,200
		Prusie	28,05	24,050
		Radruż	75,57	63,370
		Świdnica	35,20	21,780
		Werchrata	169,18	129,510
		Wólka Horyniecka	83,60	57,595
		RAZEM	1 223,05	956,090
8.	NAROL	Chlewiska	116,20	101,84
		Dębiny	92,30	87,94
		Huta Różaniecka	207,70	198,52
		Huta - Złomy	74,90	74,90
		Jędrzejówka	197,70	179,82
		Kadłubiska	54,00	50,23
		Lipie	96,20	94,31
		Lipisko	90,00	78,32
		Łowcza	271,80	264,49
		Łukawica	120,20	99,31
		Narol	339,90	281,93
		Narol-Wieś	205,60	189,19
		Płazów	173,30	166,81
		Podlesina	63,00	60,03
		Ruda Różaniecka	239,70	184,83
		Wola Wielka	164,00	139,09
				RAZEM

7.2 Realizacja programu w 2018 roku

Starostwo Powiatowe w Lubaczowie w związku z obowiązkiem przedłożenia Radzie Powiatu w Lubaczowie Raportu o wynikach realizacji *Powiatowego Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest dla Powiatu lubaczowskiego na lata 2013-2032* za 2018 rok, wystąpiło z pismem skierowanym do gmin powiatu lubaczowskiego oraz wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Niniejsze pismo miało na celu uzyskanie informacji na temat usuniętych wyrobów azbestowych, sumy kwot własnych oraz kwot finansowanych przez WFOŚiGW w Rzeszowie przeznaczonych na usuwanie wyrobów zawierających azbest.

W odpowiedzi na w/w pismo Starostwo Powiatowe w Lubaczowie otrzymało informację, że WFOŚiGW w Rzeszowie w roku 2018 z powodu niewystarczającej ilości środków dotacyjnych nie uruchomił procedury naboru wniosków.

W związku z powyższym gminy powiatu lubaczowskiego nie inwentaryzowały wyrobów zawierających azbest.

8. Działania edukacyjno-informacyjne

8.1 Konferencja pn. *Prawidłowe gospodarowanie i bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest*

W dniu 18 września 2014 r. w Zespole Szkół w Oleszycach odbyła się konferencja pn. *Prawidłowe gospodarowanie i bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest*.

Wzięły w niej udział osoby będące przedstawicielami następujących instytucji:

- Podkarpacki Urząd Marszałkowski,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- Okręgowy Inspektorat Pracy,
- Agencja Nieruchomości Rolnych w Rzeszowie,
- Podkarpacka Państwowa Wojewódzka Inspekcja Sanitarna,
- Nadleśnictwa z terenu powiatu lubaczowskiego,
- Grupa Producentcka „Kresy”,
- Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego – Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Lubaczowie,
- Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Lubaczowie,
- Zakłady Komunalne,
- Projektanci i firmy budowlane z terenu powiatu lubaczowskiego,
- Sołtysi i właściciele dużych gospodarstwa rolnych z terenu powiatu lubaczowskiego,
- Gminy z terenu powiatu lubaczowskiego,
- Urzędy Miast i Starostwa z terenu województwa podkarpackiego,
- Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie,
- Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu.

Podczas konferencji w roli prelegentów wystąpiły następujące osoby:

- ✓ **Andrzej Kulig** – (Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska w Podkarpackim Urzędzie Marszałkowskim), pełniący rolę zarówno prelegenta jak i moderatora powyższej konferencji,
- ✓ **Anna Panek – Kisala** – (Kierownik Oddziału Gospodarki Odpadami w Podkarpackim Urzędzie Marszałkowskim),
- ✓ **Józef Michalik** – (Starosta Lubaczowski),
- ✓ **Barbara Czarnek** – (Kierownik Sekcji Prewencji, Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie),

- ✓ **Jacek Jamrozik** – (Nadinspektor Pracy, Okręgowy Inspektorat Pracy, Delegatura w Przemysłu),
- ✓ **Robert Brudniak** – (Wiceburmistrz Miasta i Gminy Oleszyce),
- ✓ **Stanisław Różycki** – (Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Lubaczowie),
- ✓ **Paweł Stącel** – (Starszy Specjalista w Wydziale Inspekcji Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Delegatura w Przemysłu),
- ✓ **Eugeniusz Marcol** – (Przedstawiciel Zamiejscowego WFOŚiGW w Przemysłu),
- ✓ **Gustaw Wdowiarz** – (Dyrektor Oddziału Banku Ochrony Środowiska w Rzeszowie).

Konferencja składała się z następujących sesji tematycznych, dotyczących:

- a) uwarunkowań formalno-prawnych w zakresie usuwania azbestu i obowiązków użytkowników wyrobów azbestowych,
- b) bezpiecznego postępowania z azbestem,
- c) wsparcia finansowanego na realizację zadań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

8.2 Szkolenie pn. *Bezpieczne postępowanie z materiałami zawierającymi azbest*

W dniach 20 – 22 sierpnia 2015 r. w sali narad w Starostwie Powiatowym w Lubaczowie odbyło się szkolenie pn. *Bezpieczne postępowanie z materiałami zawierającymi azbest*, które zostało sfinansowane ze środków Ministerstwa Gospodarki w ramach realizacji zadań z bloku tematycznego „zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest” – skierowane do OSP, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, straży miejskich i gminnych.

W szkoleniu wzięli udział członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu powiatu lubaczowskiego:

- ✓ **20.08.2015 r. – OSP Horyniec – Zdrój i Oleszyce**
- ✓ **21.08.2015 r. – OSP Narol, Lubaczów i Cieszanów**
- ✓ **22.08.2015 r. – OSP Wielkie Oczy i Stary Dzików**

Łączna liczba uczestników: 54 osoby.

Prelegentem podczas szkolenia była Pani Stanisława Szałucha – ekspert ds. azbestu.

Tematyka szkolenia obejmowała:

- a) Regulacje prawne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac w kontakcie z azbestem

- b) Właściwości, zastosowanie azbestu i rodzaje wyrobów zawierających azbest
- c) Identyfikacja azbestu w wyrobach
- d) Ocena stanu technicznego wyrobów zawierających azbest. Inwentaryzacja wyrobów
- e) Zagrożenia zdrowotne związane z pracami wykonywanymi w styczności z materiałami azbestowymi oraz działania profilaktyczne
- f) Obowiązki pracodawców i pracowników w zakresie ochrony zdrowia przed azbestem
- g) Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania prac zabezpieczania i usuwania wyrobów azbestowych. Oznakowanie wyrobów
- h) Obowiązki wykonawcy prac w zakresie zabezpieczania lub usuwania wyrobów a-c
- i) Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie. Sprzęt ochronny układu oddechowego.

Szkolenie miało na celu:

- przybliżenie przepisów w zakresie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest,
- przekazanie wiedzy nt. umiejętności wykonywania pracy w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób oraz postępowania w sytuacjach awaryjnych.
- zakres tematyczny wykładów obejmował również zagrożenia związane z pracą w kontakcie z azbestem oraz obowiązki wytwórców odpadów zawierających azbest.

Szkolenie przygotowało członków OSP do pracy przy azbeście zgodnie z zasadami BHP, pogłębiło wiedzę odnośnie identyfikacji zagrożeń i ich eliminacji, sposobach zapobiegawczych przy obcowaniu z azbestem.

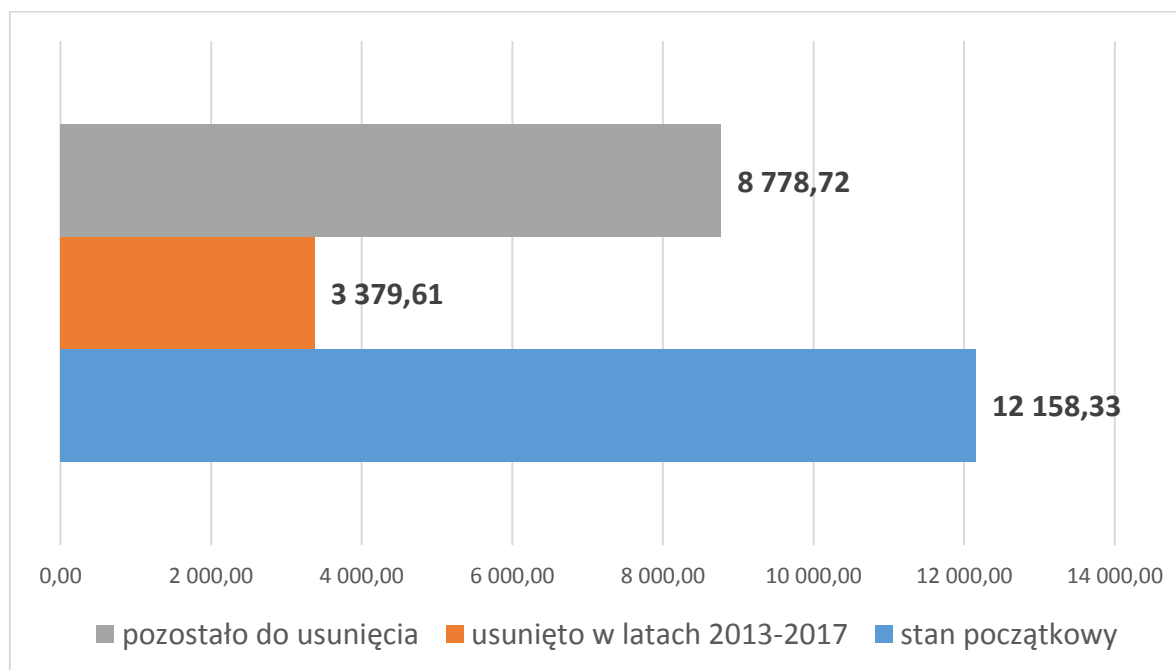
Każdy uczestnik uzyskał certyfikat ukończenia niniejszego szkolenia zdobywając wiedzę teoretyczną, a także praktyczną dotyczącą tematyki azbestowej.

9. Podsumowanie

W latach 2013 – 2017 w powiecie lubaczowskim usunięto łącznie **3 379,608 Mg** azbestu (**27,80%**), najczęściej w gminie Cieszanów - 785,578 Mg (65,77%), a najmniej w gminie Wielkie Oczy - 142,435 Mg (9,74%).

Tabela 5. Zestawienie ilości wyrobów azbestowych usuniętych w latach 2013-2017 i pozostałych do usunięcia w poszczególnych gminach powiatu lubaczowskiego

L.p.	Nazwa gminy	Ilość zinventory zowanych wyrobów azb. w [Mg]	Ilość wyrobów azbestowych usuniętych w latach 2013-2017		Ilość wyrobów azbestowych pozostałych do usunięcia	
			w [Mg]	w [%]	w [Mg]	w [%]
1.	Lubaczów	2 081,12	515,070	24,75	1 566,050	75,25
2.	Miejska Lubaczów	410,60	183,060	44,58	227,540	55,42
3.	Stary Dzików	1 867,52	649,675	34,79	1 217,845	65,21
4.	Wielkie Oczy	1 463,03	142,435	9,74	1 320,595	90,26
5.	Oleszyce	1 412,03	581,890	41,21	830,140	58,79
6.	Cieszanów	1 194,48	785,578	65,77	408,902	34,23
7.	Horyniec-Zdrój	1 223,05	266,960	21,83	956,090	78,17
8.	Narol	2 506,50	254,940	10,17	2 251,560	89,83
Razem powiat		12 158,33	3 379,608	27,80	8 778,722	72,20

Wykres 18. Stan realizacji usuwania wyrobów azbestowych w latach 2013 - 2017 dla całego powiatu lubaczowskiego w [Mg]

Łączne koszty usunięcia azbestu w latach 2013 – 2017:

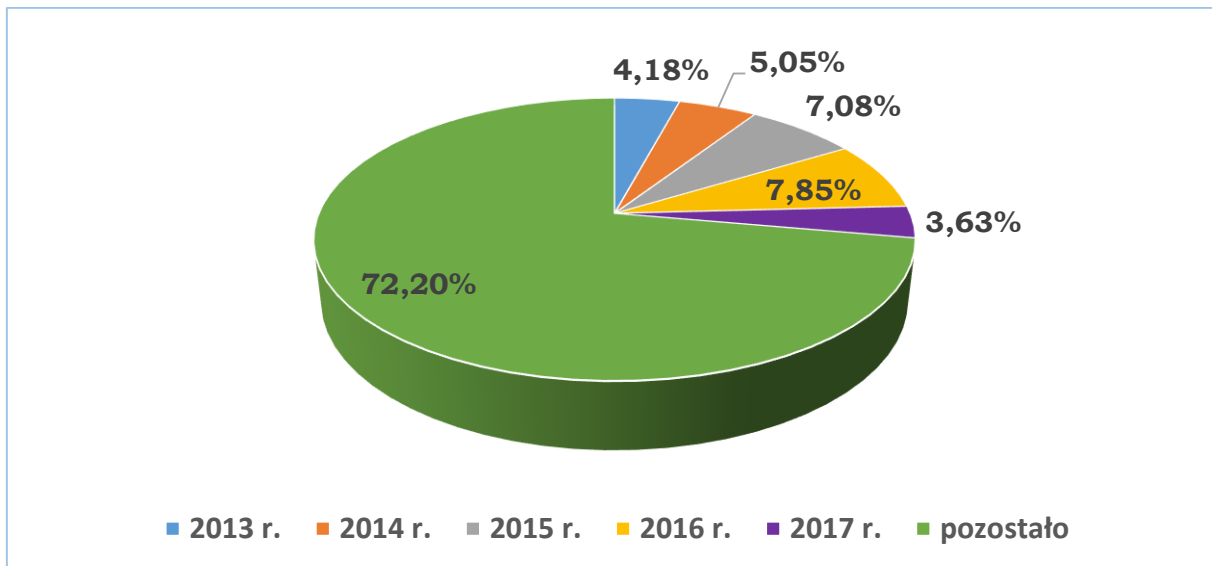
- NFOŚ i GW, WFOŚ i GW: 1 334 924 ,23 zł,
- środki gmin: 165 638,06 zł,
- wkład mieszkańców: 91 936,91 zł,
- koszty razem 1 592 499,20 zł.

Tabela 6. Łączne koszty usunięcia azbestu w latach 2013 – 2017 pozyskane ze środków NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz wkład gmin i mieszkańców powiatu lubaczowskiego w [zł]

Lp.	Gminy powiatu lubaczowskiego	Środki NFOŚiGW, WFOŚiGW [zł]	Środki gmin [zł]	Wkład mieszkańców [zł]
1.	Lubaczów	195 302,84	33 046,17	12 177,05
2.	Miejska Lubaczów	55 001,97	16 143,28	27 663,53
3.	Stary Dzików	235 326,02	41 528,15	-
4.	Wielkie Oczy	54 903,80	24,43	4 850,54
5.	Oleszyce	315 901,86	38 100,34	-
6.	Cieszanów	315 359,55	20 852,21	39 968,77
7.	Horyniec-Zdrój	82 133,70	15 866,74	-
8.	Narol	80 994,49	76,74	7 277,02
Łączne koszty		1 334 924,23	165 638,06	91 936,91

Tabela 7. Aktualne zestawienie ilości wyrobów zawierających azbest w [Mg] na terenie powiatu lubaczowskiego w układzie gminnym wraz ze wskaźnikami nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w [Mg/km²] – stan na grudzień 2017 r.

Lp.	Gmina	Ilość wyrobów azbestowych [Mg]	Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w 2017 roku [Mg/ km ²]	Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w 2013 roku [Mg/ km ²]
1.	Lubaczów	1 566,050	7,72	10,25
2.	Miejska Lubaczów	227,540	8,75	15,79
3.	Stary Dzików	1 217,845	7,82	11,97
4.	Wielkie Oczy	1 320,595	9,01	10,02
5.	Oleszyce	830,140	5,47	9,29
6.	Cieszanów	408,902	1,86	5,45
7.	Horyniec-Zdrój	956,090	4,71	6,02
8.	Narol	2 251,560	11,06	12,35
Powiat lubaczowski		8 778,722	6,71	9,29

Wykres 19. Procentowe zestawienie stanu realizacji usuwania azbestu na terenie powiatu lubaczowskiego w latach 2013-2017